

ARAPÇADA İSİM CÜMLESİ

الجُمْلَةُ الاسْمِيَّةُ

Arapçada isimle başlayan cümleye isim cümlesi denir. İsim cümlesi iki ögeden oluşur.

- 1) Mubteda
- 2) Haber

Mubteda: İsim cümlesinin öznesinin adıdır. Daima merfûdur. Çoğunlukla belirlidir. Cümleye genellikle bu öge ile başlanır.

Haber: Cümlenin yüklemi olan ögedir. Daima merfûdur. Genellikle mubtedadan sonra gelir. Tek bir kelime olduğunda çoğunlukla belirsizdir.

(Hava soğuktur.) الْجَوُّ بَارِدٌ.

(Kitap yararlıdır.) الْكِتَابُ مُفِيدٌ.

(Sabır güzeldir.) الصَّبْرُ جَمِيلٌ.

Haber olan sözcük, mubtedaya aşağıdaki yönlerden uymak zorundadır:

1- Erillik-dişillik yönünden: Mubteda erilse haber de eril, mubteda dişilse haber de dişil olmak zorundadır.

(Erkek öğrenci başarılıdır.) الطَّالِبُ نَاجِحٌ. }
}

(Kız öğrenci başarılıdır.) الطَّالِبَةُ نَاجِحَةٌ. }
}

(Erkek öğrenci çalışkandır.) الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ. }
}

(Kız öğrenci çalışkandır.) الطَّالِبَةُ مُجْتَهِدَةٌ. }
}

(Ev güzeldir.) الْبَيْتُ جَمِيلٌ. }
}

(Bahçe güzelidir.) الْحَدِيقَةُ جَمِيلَةٌ. }
}

(Adam fakirdir.) الرَّجُلُ فَقِيرٌ. }
}

(Kadın fakirdir.) الْمَرْأَةُ فَقِيرَةٌ. }
}

2- **Sayı yönünden** : Haber mubtedaya tekillik, ikillik ve çoğulluk yönünden uymak zorundadır.

	(Erkek öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبُ نَاجِحٌ.
	(Kız öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبَةُ نَاجِحَةٌ.
Tekil	(Erkek öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبُ نَاجِحٌ.
İkil	(İki erkek öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبَانِ نَاجِحَانِ.
Çoğul	(Erkek öğrenciler başarılıdır.)	الطَّالِبَاتُ نَاجِحُونَ.
Tekil	(Kız öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبَةُ نَاجِحَةٌ.
İkil	(İki kız öğrenci başarılıdır.)	الطَّالِبَتَانِ نَاجِحَتَانِ.
Çoğul	(Kız öğrenciler başarılıdır.)	الطَّالِبَاتُ نَاجِحَاتٌ.

Dikkat: Haber olan sözcük mubtedaya tekillik, ikillik, çoğulluk bakımından (sayıca) uyduğu gibi, erillik dişillik yani cinsiyet yönüyle de uyar.

Mubteda her zaman merfû olduğu için, mubteda olan bir ismin yerini tutacak zamir de doğal olarak ayrıık özne zamiri, yani merfû munfasıl bir zamir olacaktır. Aşağıdaki cümlelerde mubtedanın ayrıık özne zamirinden (merfû munfasıl zamir) oluştuğunu, zamirlerin ikil ve çoğula dönüşmesiyle birlikte hem erilde hem de dişilde haberin nasıl değiştiğini fark ediniz.

هُم مَّعْلَمُونَ	هُمَا مَّعْلَمَانِ	هُوَ مَّعْلَمٌ
هُنَّ مَّعْلَمَاتٌ	هُمَا مَّعْلَمَتَانِ	هِيَ مَّعْلَمَةٌ
أَنْتُمْ مَّعْلَمُونَ	أَنْتُمْ مَّعْلَمَانِ	أَنْتَ مَّعْلَمٌ
أَنْتِ مَّعْلَمَاتٌ	أَنْتِ مَّعْلَمَتَانِ	أَنْتِ مَّعْلَمَةٌ
نَحْنُ مَّعْلَمُونَ		أَنَا مَّعْلَمٌ

نَحْنُ مُعَلِّمَاتٌ		أَنَا مُعَلِّمَةٌ
---------------------	--	-------------------

Zamirler mebnîdirler, yani harekeleri hiçbir zaman değişmez. Bu yüzden ref veya nasb ya da cer alâmeti zamirlerde aranmaz. İrabı yapılırken, cümle içinde hangi ögenin yerindeyse, o ögenin alması gereken hareke kastedilerek *mahallen* (yani, bulunduğu yer bakımından) *merfû*, *mahallen mansûb* veya *mahallen mecrûr* denir.